

Motion till riksdagen 2025/26:3146

av **Helene Odenjung (L)**

Stärkt aborträtt och reformering av Socialstyrelsens rättsliga råd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn och modernisering av Socialstyrelsens rättsliga råd så att det präglas av vetenskaplig evidens, transparens och rättssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har en av världens mest generösa och rättighetsbaserade abortlagstiftningar. Fram till graviditetsvecka 18 har kvinnor självbestämmande över beslutet att genomgå abort. Efter vecka 18 och fram till vecka 22 krävs tillstånd från Socialstyrelsens rättsliga råd, som ska bedöma om ”synnerliga skäl” föreligger.

Problemet är att beslutsprocessen i Rättsliga rådet präglas av bristande transparens och rättssäkerhet. Utfallet kan upplevas som godtyckligt, där kvinnans framtid avgörs av oförutsägbara faktorer snarare än tydliga kriterier och medicinsk evidens. Rådet består av läkare, kuratorer och psykologer – men även politiskt tillsatta ledamöter utan särskild kompetens inom abort eller graviditet. Enskilda ledamöter kan motsätta sig abort av personliga eller etiska skäl.

Kvinnan som ansöker får inte veta vad som ligger till grund för beslutet, och processen dokumenteras inte. Underlaget består av ett läkarintyg och ett kuratorsintyg,

där kvaliteten varierar kraftigt. Rådet begär aldrig kompletteringar, inte ens när bristerna är uppenbara. Utfallet beror därför mer på formuleringarna i intygen än på en rättssäker bedömning.

Aborter efter vecka 18 utgör en mycket liten andel av det totala antalet aborter. År 2023 genomfördes endast 345 sena aborter, motsvarande cirka 1 procent. Dessa fall rör ofta allvarliga fosterskador eller kvinnor i svåra sociala situationer som hemlöshet, våld i nära relationer, missbruk eller hedersförtryck.

Mellan 2019 och 2022 ökade andelen avslag från Rättsliga rådet från 13 till 26 procent. Det är en fördubbling på tre år. Beslut som påverkar kvinnors kroppar och framtid måste präglas av öppenhet, förutsägbarhet och respekt för individens rättigheter.

I ett demokratiskt samhälle ska offentliga instanser kunna motivera sina beslut. Det gäller särskilt när vård nekas. Makten över den egna kroppen ska inte vila i ett slutet system utan insyn. En reform av Rättsliga rådet är nödvändig för att säkerställa att beslut om sena aborter aldrig blir ett lotteri.

Helene Odenjung (L)